

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

WSPÓŁPRACA AKADEMICKA
POMIĘDZY POLSKĄ A IRLANDIĄ

Warszawa 2025

Opracowanie:

dr Jolanta Buczek (NAWA)

Wydawca:

Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej

ul. Polna 40

00-643 Warszawa

tel. (22) 390 35 00

www.nawa.gov.pl

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1 POLSKA I IRLANDIA – PODSTAWOWE DANE I INFORMACJE.....	5
2 POLSKO-IRLANDZKA WSPÓŁPRACA NAUKOWA (2017-2024)	9
3 WKŁAD NAWA W POLSKO-IRLANDZKĄ WSPÓŁPRACĘ NAUKOWĄ.....	12
WNIOSKI.....	14

WSTĘP

Celem niniejszego opracowania jest zaprezentowanie obrazu współpracy akademickiej między Polską a Irlandią. Współpraca akademicka jest tu rozumiana w szerokim kontekście zarówno indywidualnym jak i instytucjonalnym.

Opracowanie ma charakter eksploracyjny a także praktyczny i zawiera odpowiedzi na następujące pytania:

- Jaki jest volumen publikacji napisanych w polsko-irlandzkim współautorstwie?
- Jakie obszary tematyczne dominują w tym zakresie?
- Jaka jest intensywność tej współpracy na przestrzeni lat?
- Jakie instytucje szkolnictwa wyższego w Polsce najintensywniej współpracują z irlandzkimi odpowiednikami?
- Które polskie uczelnie goszczą u siebie najwięcej studentów/naukowców z Irlandii?

Opracowanie jest skierowane do szeroko pojętej społeczności akademickiej oraz otoczenia instytucji szkolnictwa wyższego i nauki, a także do kreatorów krajowej polityki międzynarodowej w zakresie współpracy akademickiej.

W opracowaniu wykorzystano dane pochodzące z baz: SCOPUS¹, OECD, UNESCO oraz POLon.

Ze względu na małe liczebności grup irlandzkich studentów i pracowników kształcących się lub pracujących na polskich uczelniach, w niniejszym opracowaniu przyjęto ograniczenia w prezentacji danych do tych, które są niezbędne dla zapewnienia anonimowości tych osób.

Niniejsze opracowanie jest kolejnym z serii dostępnych na stronie NAWA, [analiz](#).

---

¹ Dostęp do bazy SCOPUS i narzędzia SciVal w ramach licencji krajowej zapewnionej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

1 POLSKA I IRLANDIA – PODSTAWOWE DANE I INFORMACJE

Edukacja na poziomie wyższym w Irlandii prowadzona jest głównie przez uniwersytety, uniwersytety technologiczne i instytuty technologiczne, które przyznają kwalifikacje do poziomu doktora. Istnieją również specjalistyczne instytucje kształcące nauczycieli, zajmujące się sztuką i projektowaniem oraz medycyną. Rekrutacja na studia prowadzona jest na podstawie wyników egzaminu maturalnego za pośrednictwem [Central Applications Office](#)².

Priorytety krajowe i kluczowe cele rządu Irlandii w zakresie szkolnictwa wyższego zostały szczegółowo opisane w [System Performance Framework](#), opracowanych przez Ministra Edukacji i Umiejętności i zakładają, że system będzie:

- elastyczny i zapewniający instytucjom realizującym zróżnicowane misje możliwość podkreślenia ich wyjątkowego wkładu w system,
- reagujący, dostosowujący się do priorytetów narodowych, strategii instytucjonalnych i postępu w realizacji celów indywidualnych,
- strategiczny, zapewniający mechanizm oceny efektywności instytucji w kontekście celów strategicznych oraz stwarzający możliwości analiz, uczenia się i ponownej kalibracji podejścia w razie potrzeby,
- oparty na dowodach, określający dostosowane, mierzalne i skoncentrowane na wpływie cele wspierania skuteczności i wydajności instytucji.

W celu realizacji monitoringu funkcjonowania System Performance Framework zbudowano matrycę ramową składającą się z czterech kluczowych filarów reprezentujących obszary działalności instytucji – nauczanie i uczenie się, badania i innowacje, dostęp i uczestnictwo oraz zaangażowanie³.

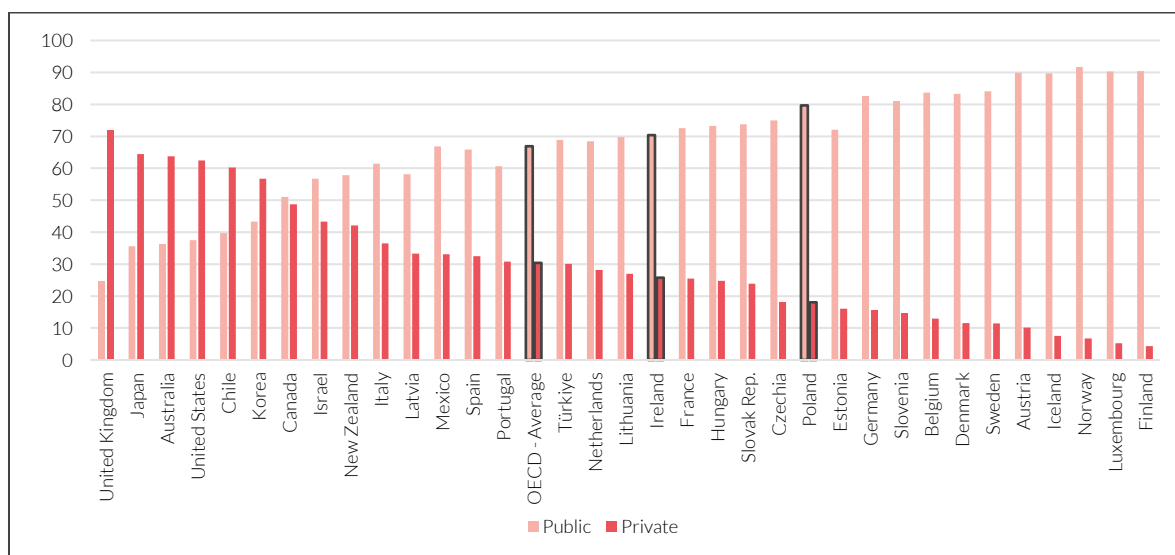
Poniżej znajdują się wykresy pokazujące procentowy rozkład publicznych i prywatnych nakładów na edukację wyższą, udział osób z wyższym wykształceniem według grup wiekowych oraz mobilność międzynarodową studentów, w krajach OECD. Wszystkie zaprezentowane wskaźniki znajdują odniesienie do średnich poziomów dla krajów OECD, w tym Irlandii oraz Polski. Niestety ostatnimi dostępnymi danymi są te za 2020 r., co szczególnie jest ważne w przypadku danych finansowych, w obszarze których szczególne znaczenie miały wydarzenia związane z wystąpieniem pandemii COVID-19 oraz rosyjskiej agresji na Ukrainę.

---

² OECD (2020), Education policy outlook in Ireland, OECD Education Policy Perspectives, No. 18, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/978e377b-en>

³ Zob.: <https://hea.ie/statistics/data-for-download-and-visualisations/institutes-performance/>

Wykres 1 Wydatki na edukację wyższą (publiczne i prywatne) jako % wszystkich wydatków na ten cel (2020)

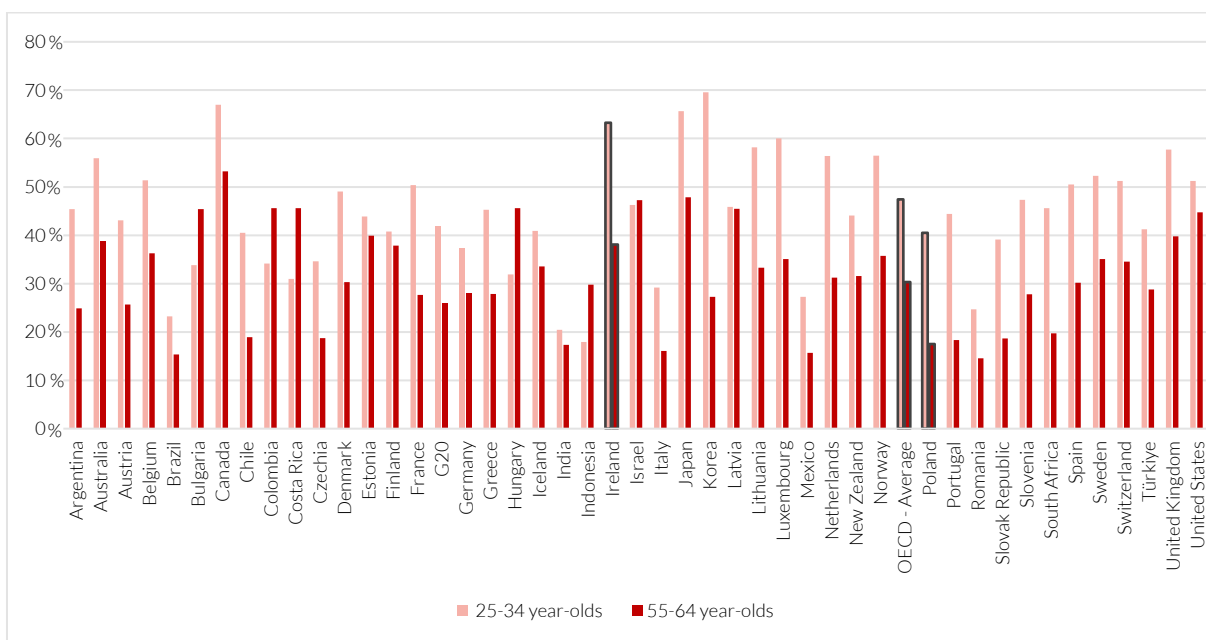

Źródło: OECD (2024), *Spending on tertiary education (indicator)*. doi: 10.1787/a3523185-en (Accessed on 10 June 2025)

Powyższy wykres prezentuje miarę, będącą odsetkiem wydatków publicznych i prywatnych na edukację wyższą. Wydatki na edukację wyższą według OECD są definiowane jako całkowite wydatki na najwyższy poziom edukacji, obejmujące wydatki prywatne na szkoły, uniwersytety i inne prywatne instytucje świadczące lub wspierające usługi edukacyjne. Miarą tych wydatków jest procent całkowitych wydatków na edukację. Na poziomie wyższym instytucje edukacyjne w krajach OECD są głównie finansowane ze środków publicznych, chociaż istnieją znaczne i rosnące poziomy finansowania prywatnego. Na tym poziomie wkład w koszty edukacji osób fizycznych i innych podmiotów prywatnych jest coraz bardziej uważany za skuteczny sposób zapewnienia studentom dostępu do finansowania niezależnie od ich statusu ekonomicznego. „Gospodarstwa domowe” odnoszą się do studentów i ich rodzin. „Inne podmioty prywatne” obejmują prywatne firmy i organizacje non-profit, takie jak organizacje religijne, organizacje charytatywne oraz stowarzyszenia biznesowe i pracownicze. Wydatki prywatnych firm na szkolenia zawodowe uczniów i studentów są również brane pod uwagę, wraz z wydatkami na badania i rozwój instytucji edukacyjnych.

W krajach OECD instytucje edukacyjne prowadzące działalność na poziomie wyższym są finansowane głównie ze środków publicznych, choć istnieje znaczny i rosnący poziom finansowania ze środków gospodarstw domowych i innych podmiotów prywatnych (NGO, związki, stowarzyszenia, fundacje, itp.). Niski poziom publicznych nakładów na edukację wyższą, wymusza wyższy poziom finansowania ze środków prywatnych. W krajach OECD średni poziom finansowania ze środków publicznych wynosi 67%, a ze środków prywatnych - 30%. Na tym tle uwagę zwracają proporcje źródeł finansowania w Norwegii, gdzie poziom nakładów publicznych wynosi 92% oraz Finlandia, Luxemburg, Austria, Islandia (po 90%). W Polsce poziom nakładów publicznych na edukację wyższą wynosi 80% a w Irlandii - 70%. Na drugim biegunie znajdują się Japonia i Australia (po 36%), USA (38%) i Chile (40%).

Wykres 2 Odsetek osób z wyższym wykształceniem wg grup wiekowych (2022)

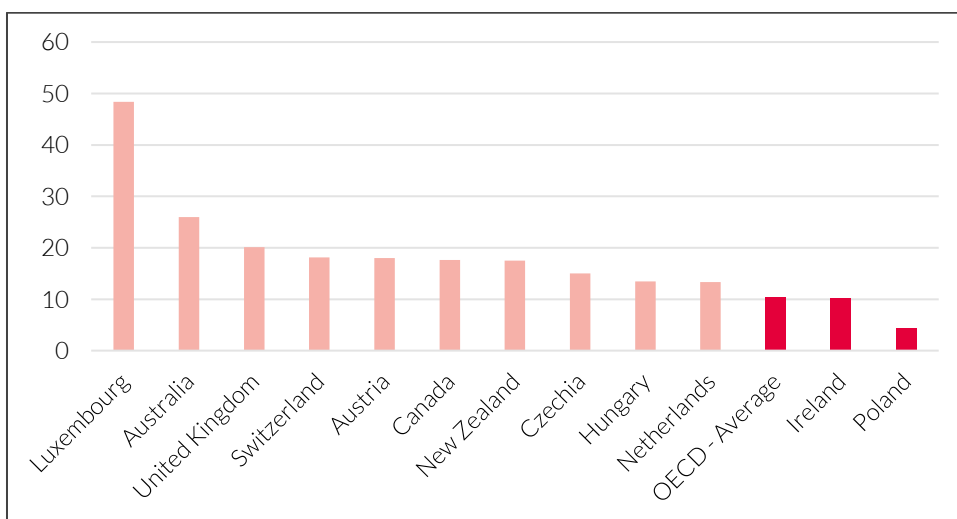

Źródło: OECD (2024), *Population with tertiary education (indicator)*. doi: 10.1787/0b8f90e9-en (Accessed on 10 June 2025)

Populacja z wykształceniem wyższym przez OECD jest definiowana jako osoby, które ukończyły ten najwyższy poziom edukacji, według grupy wiekowej. Obejmuje to zarówno programy teoretyczne prowadzące do zaawansowanych badań lub zawodów wymagających wysokich kwalifikacji, takich jak medycyna, jak i bardziej zawodowe programy prowadzące do rynku pracy. Miarą tej wielkości jest odsetek populacji w tym samym wieku legitymizujący się dyplomem ukończenia szkoły wyższej.

W krajach OECD średni poziom wskaźnika skolaryzacji w młodszej grupie wiekowej wynosi 47% a w starszej – 30%. W takich krajach jak Korea, Kanada, Japonia, Irlandia i Luxemburg w grupie wiekowej 25-34 lata poziom odsetka osób posiadających wyższe wykształcenie wynosi co najmniej 60%, w Polsce 40% a w Irlandii – 63%. W starszej grupie wiekowej co drugi Kanadyjczyk (53%) oraz Japończyk (48%) ukończył studia. W Polsce tylko 18% osób pomiędzy 55 a 64 rokiem życia ukończyło szkołę wyższą, a w Irlandii – 38%.

Wykres 3 Wskaźnik mobilności studenckiej (2020)

Źródło: OECD (2024), *"International student mobility" (indicator)*, <https://www.oecd.org/en/data/indicators/international-student-mobility.html> (Accessed on 10 June 2025)

Wskaźnik ten pokazuje liczbę zagranicznych studentów szkół wyższych przyjętych jako odsetek wszystkich studentów zapisanych w kraju przyjmującym. Studenci zagraniczni to ci, którzy zdobyli wcześniejszą edukację w innym kraju i nie są mieszkańcami kraju, w którym obecnie studiują. Podczas, gdy odsetek studentów cudzoziemców w krajach OECD średnio wynosi 10% (także w Irlandii), w Polsce przekracza 4%. Pośród krajów grupy OECD najwięcej studentów cudzoziemców w Luxemburgu (48%).

Według danych z systemu POLon roku akademickim 2023/2024 wśród studentów cudzoziemców kształcących się w Polsce przeważają obywatele Ukrainy (47%), Białorusi (11%) oraz Turcji (5%). Irlandczycy stanowią grupę kilkuset studentów (764 osób). Cudzoziemcy najczęściej studiują zarządzanie (16%), informatykę (13%) oraz kierunek lekarski (6%). Natomiast Irlandczycy na polskich uczelniach kształcą się najliczniej na weterynarii (356 osób) i na kierunku lekarskim (342 osoby). Trzy czwarte tej grupy studiuje na 3 uczelniach, tj.: w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu.

Z danych publikowanych przez [The Higher Education Authority](#) wynika, że w roku akademickim 2023/2024 największą grupę nowoprzyjętych cudzoziemców na irlandzkie uczelnie stanowili obywatele Indii (17%), USA (14%) oraz Chin (11%). Niespełna 1% wśród nowoprzyjętych cudzoziemców stanowiły osoby pochodzące z Polski - co piąty Polak podjął studia w Trinity College Dublin, w dalszej kolejności Polacy zapisywali się do Technological University Dublin (12%) oraz University College Cork i University College Dublin (po 11%).

Grupa nauczycieli akademickich cudzoziemców stanowi w Polsce niecałe 3%. Wśród pracowników będących cudzoziemcami, którzy prowadzą działalność naukową w poszczególnych dziedzinach i zatrudnionych w charakterze nauczycieli akademickich największą grupę stanowią obywatele Ukrainy (26%), Indii oraz Włoch (po 8%). Najczęściej posiadają stopień naukowy doktora (64%) oraz reprezentują dziedzinę nauk ścisłych i przyrodniczych (31%), nauk społecznych (23%) i nauk inżynieryjno-technicznych (21%). Nieliczni naukowcy z Irlandii pracujący w Polsce (18 osób) lokują się głównie w obszarze nauk humanistycznych (8 osób).

Tabela 1 Porównanie liczby publikacji polskich i irlandzkich naukowców (2017-2024⁴)

Rok publikacji	Liczba publikacji	
	Polska	Irlandia
2024	63 272	22 597
2023	61 309	21 992
2022	62 101	21 521
2021	65 418	22 081
2020	61 201	19 481
2019	57 430	17 658
2018	53 605	16 962
2017	50 712	16 289
Razem	475 048	158 581

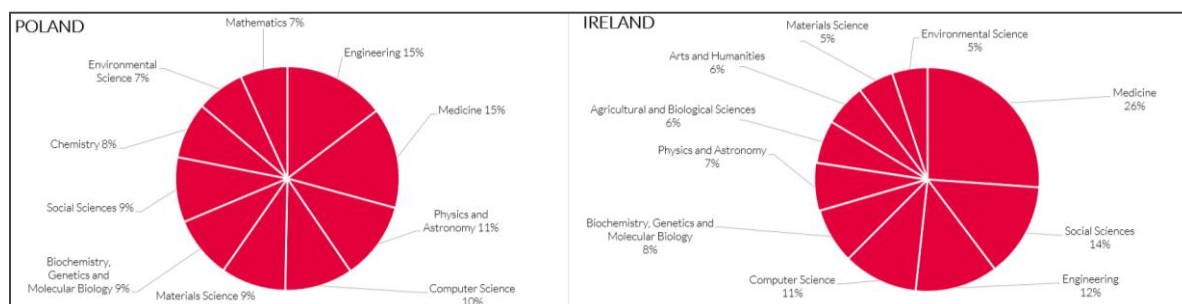
Źródło: SCOPUS-SciVal [dostęp: 16.04.2024]

⁴ Dane za rok 2024 są na bieżąco aktualizowane, stąd należy się spodziewać, że w drugim półroczu 2025 r. nastąpią wzrosty zarówno liczby publikacji, jak i ich cytowań.

Puła indeksowanych publikacji za lata 2017-2024 autorstwa naukowców afiliowanych do polskich instytucji jest prawie 3-krotnie wyższa niż do irlandzkich. Jednak w analizowanym okresie średni roczny przyrost liczby publikacji w Polsce wynosi 3% a w Irlandii - 5%.

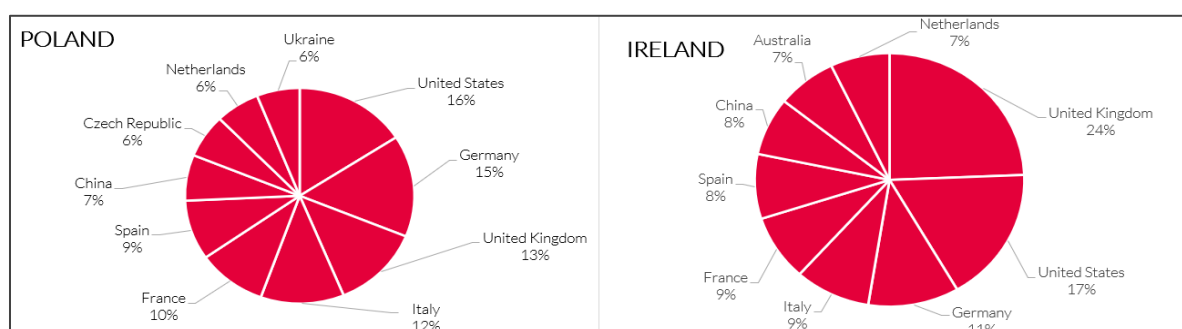
Wykres 4 Publikacje polskich i irlandzkich naukowców wg obszarów wiedzy (%) – porównanie

Źródło: SCOPUS-SciVal [dostęp: 16.05.2025]

Na powyższym wykresie został przedstawiony zakres tematyczny publikacji, w których co najmniej jeden autor wskazał na polską lub irlandzką afiliację. Publikacje polskich naukowców najczęściej lokują się w obszarze nauk inżynieryjnych i medycznych (po 15%) oraz fizyka z astronomią (11%) i informatyka (10%). Natomiast irlandzcy autorzy głównie publikują w zakresie medycyny (26%), nauk społecznych (14%) oraz inżynierii (12%).

Wykres 5 Kraje pochodzenia współautorów publikacji polskich i irlandzkich naukowców – porównanie (%)

Źródło: SCOPUS-SciVal [dostęp: 16.05.2025]

Polscy i irlandzcy naukowcy najczęściej publikują ze swoimi amerykańskimi, niemieckimi i brytyjskimi odpowiednikami. Zestawienie dziesięciu najczęściej wskazywanych krajów jako afiliacje współautorów w obu przypadkach jest bardzo zbliżone. Polscy naukowcy wstępują jako współautorzy z irlandzkimi w 3% przypadków co plasuje Polskę na 22 miejscu wśród innych krajów (w sumie powstało 5 138 publikacji polsko-irlandzkich).

2 POLSKO-IRLANDZKA WSPÓŁPRACA NAUKOWA (2017-2024)

W niniejszej części zostanie poddana analizie współpraca publikacyjna naukowców afiliowanych do polskich i irlandzkich instytucji naukowych. Pod uwagę zostały wzięte tylko te publikacje, gdzie jednocześnie co najmniej po jednym autorze wskazało przynależność do polskiego i irlandzkiego środowiska akademickiego.

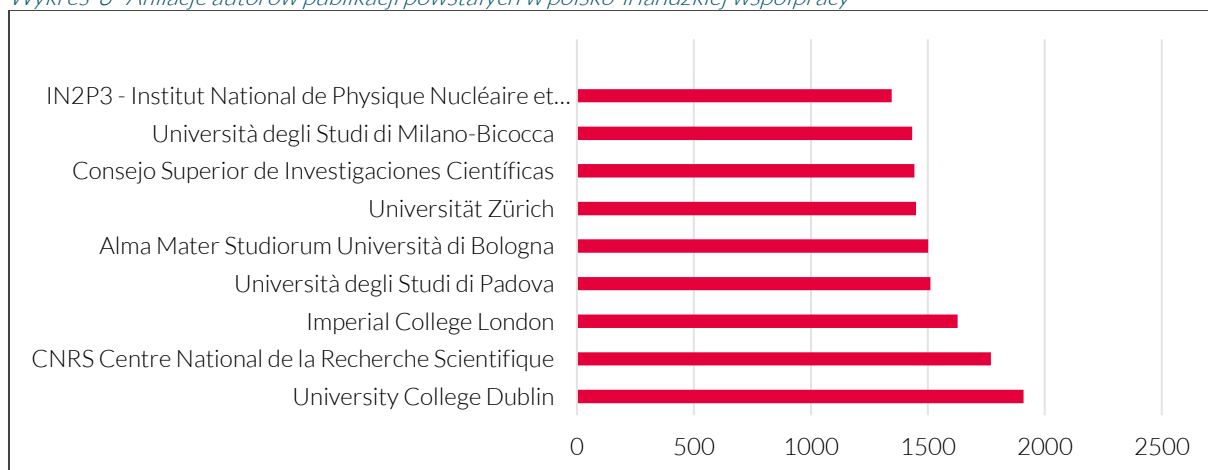
Tabela 2 Wspólne polsko-irlandzkie publikacje w bazie SCOPUS

Rok publikacji	Liczba publikacji
2024	752
2023	657
2022	649
2021	756
2020	614
2019	564
2018	636
2017	510
Razem	5 138

Źródło: SCOPUS-SciVal [dostęp: 16.05.2025]

Największa dynamika zmiany rok do roku w liczbie wspólnych publikacji miała miejsce w 2018 r. i w 2021 r. Optymistycznie zapowiada się także końcowy wynik za 2024 r., gdyż już w połowie 2025 r. kiedy jeszcze nie wszystkie publikacje zostały zarejestrowane w bazie SCOPUS obserwujemy 14% wzrost w stosunku do 2023 r.

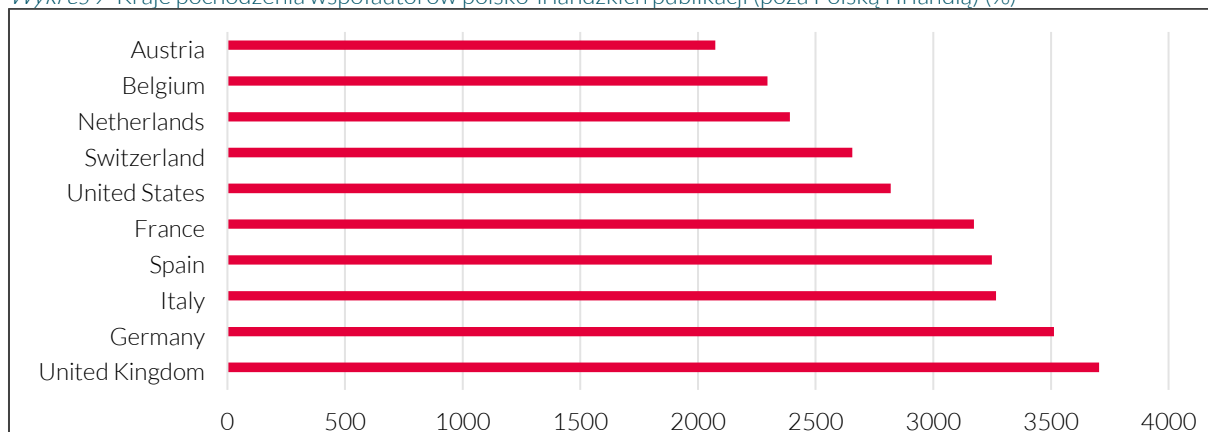
Wykres 6 Afiliacje autorów publikacji powstałych w polsko-irlandzkiej współpracy

Źródło: SCOPUS-SciVal [dostęp: 16.04.2025]

Najczęstszymi afiliacjami współautorów publikacji są zachodnioeuropejskie instytucje (irlandzkie, brytyjskie, włoskie, czy francuskie), co znajduje odzwierciedlenie na poniższym wykresie.

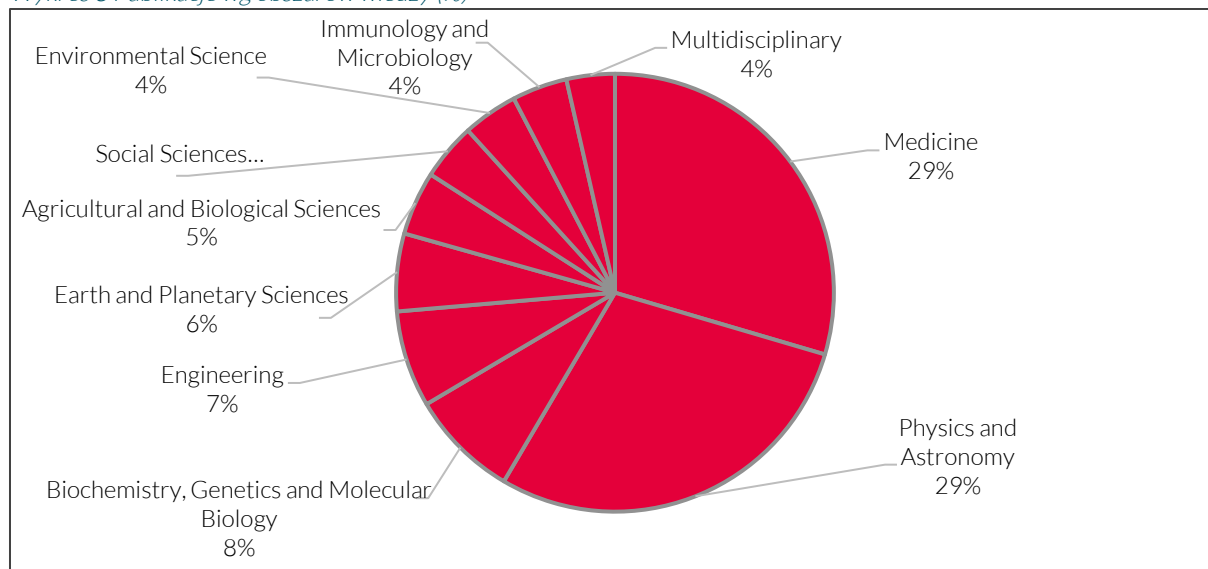
Wykres 7 Kraje pochodzenia współautorów polsko-irlandzkich publikacji (poza Polską i Irlandią) (%)

Źródło: SCOPUS-SciVal [dostęp: 16.04.2025]

Oprócz autorów afiliowanych do polskich i irlandzkich instytucji pozostali współautorzy pochodzą przede wszystkim z krajów Europy Zachodniej oraz z USA.

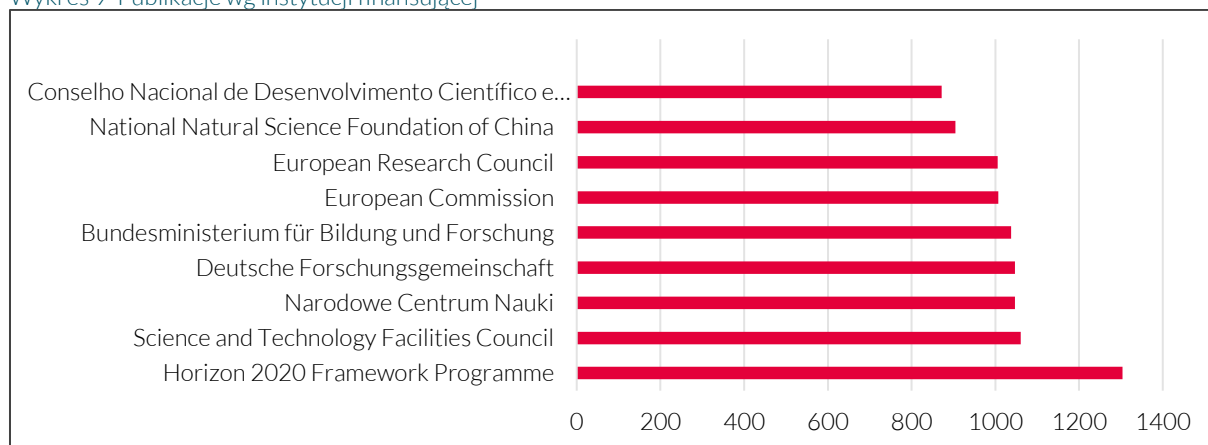
Wykres 8 Publikacje wg obszarów wiedzy (%)

Źródło: SCOPUS-SciVal (dostęp: 22.04.2025)

Główne obszary współpracy naukowej, której efektem są wspólne publikacje to medycyna i fizyka z astronomią (po 29%). Są to silnie reprezentowane obszary przez polskich współautorów (zob. wykres 4).

Wykres 9 Publikacje wg instytucji finansującej

Źródło: SCOPUS-SciVal (dostęp: 22.04.2025)

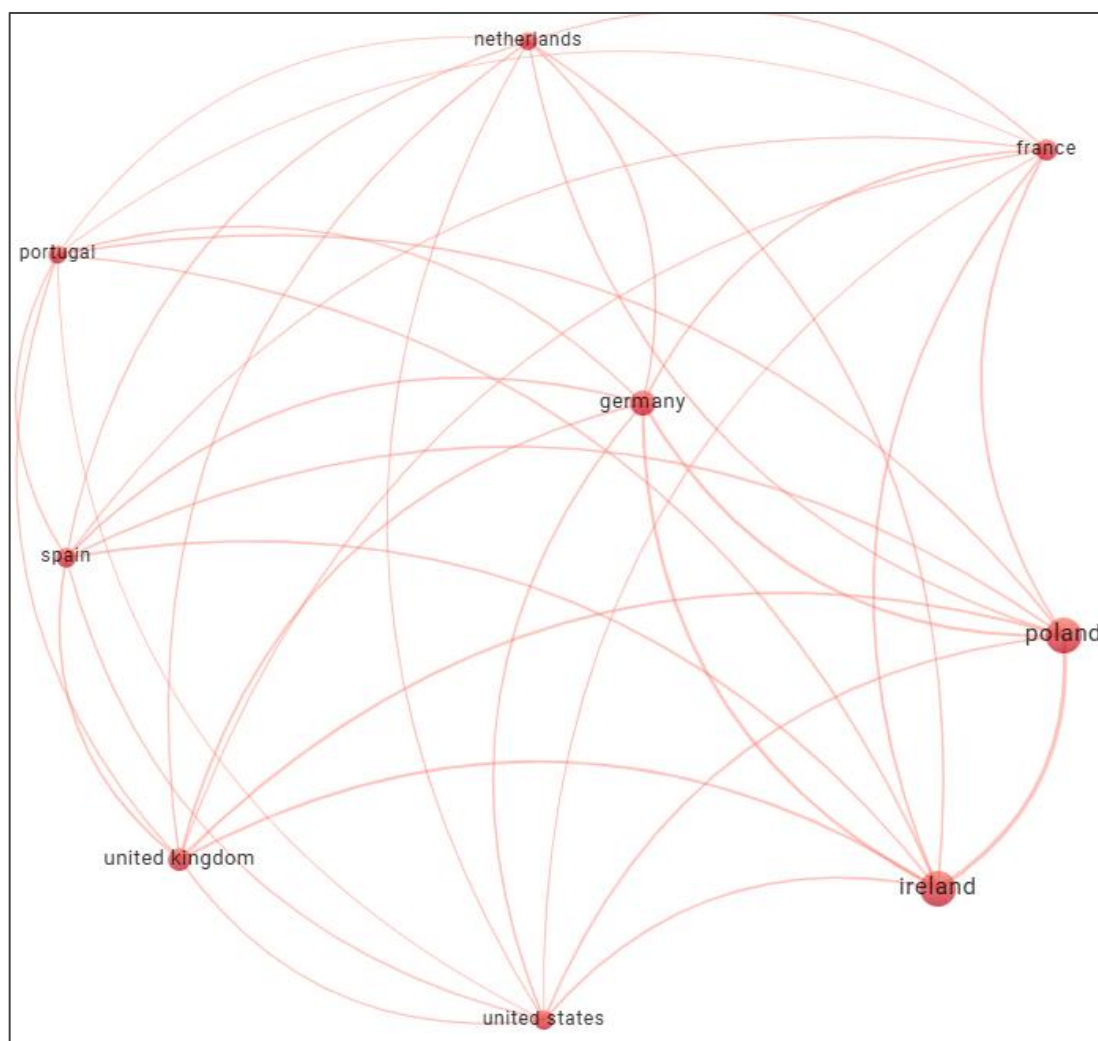
Publikacje naukowe powstają dzięki współfinansowaniu przez instytucje powołane do finansowania projektów naukowych, jak np. Narodowe Centrum Nauki, które współfinansowało co piątą publikację. Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej przyczyniła się do powstania 23 publikacji.

3 WKŁAD NAWA W POLSKO-IRLANDZKĄ WSPÓŁPRACĘ NAUKOWĄ

Niniejsza część analizy ma za zadanie pokazanie nie tylko wpływu finansowania ze środków NAWA na powstałe publikacje, gdzie co najmniej jeden autor jest afiliowany do irlandzkiej i polskiej instytucji, ale ma pokazać również globalny wkład NAWA w powstałe publikacje naukowe.

Analiza bibliometryczna na podstawie bazy SCOPUS, pokazuje że pierwsze publikacje, w których finansowy udział ma NAWA ukazały w 2019 r. Od tamtej pory w sumie powstało ich 23.

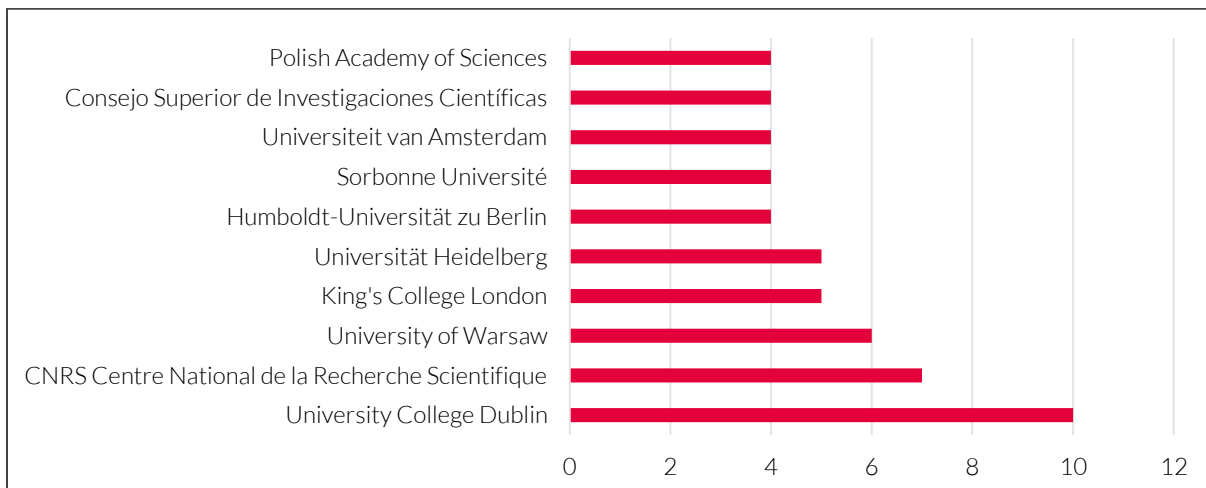
Mapa 1 Mapa sieci powiązań pomiędzy krajami pochodzenia współautorów polsko-irlandzkich publikacji współfinansowanych przez NAWA

Źródło: oprac. własne na podstawie SCOPUS/SciVal [dostęp: 19.04.2025 r.]; wizualizacja przy użyciu narzędzia VOSviewer

Powyższa mapa pokazuje, że kooperacja naukowców z dwóch krajów przyniosła współpracę z kolejnymi 7, co z kolei przełożyło się na ponad 36 powiązań między tymi państwami.

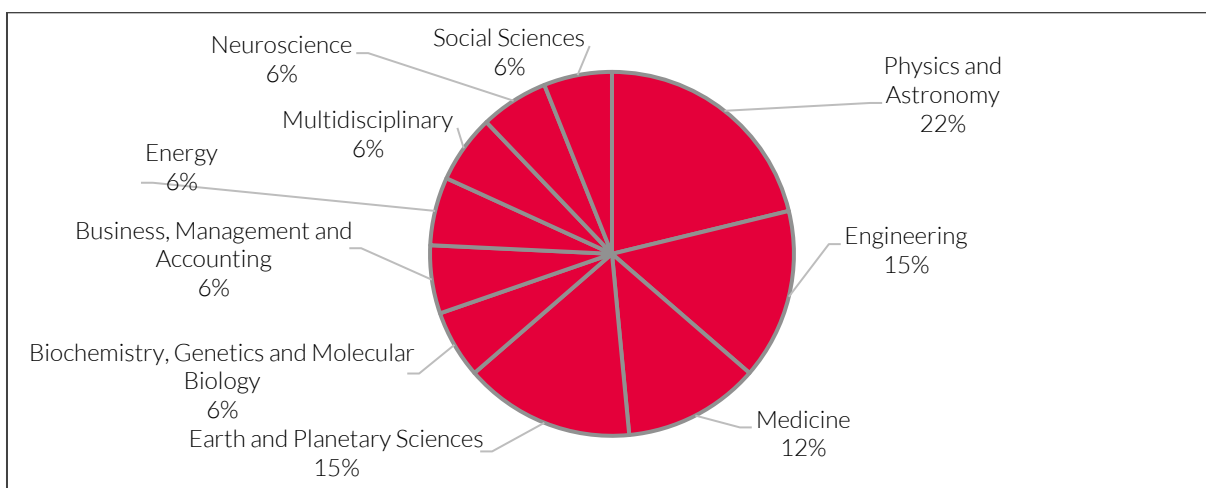
Wykres 10 Afiliacje autorów publikacji współfinansowanych przez NAWA

Źródło: SCOPUS-SciVal [dostęp: 16.04.2025]

Pokazane wyżej (zob. mapa 2) 4 instytucje nie są oczywiście jedynymi, do których są afiliowani współautorzy publikacji współfinansowanych przez NAWA.

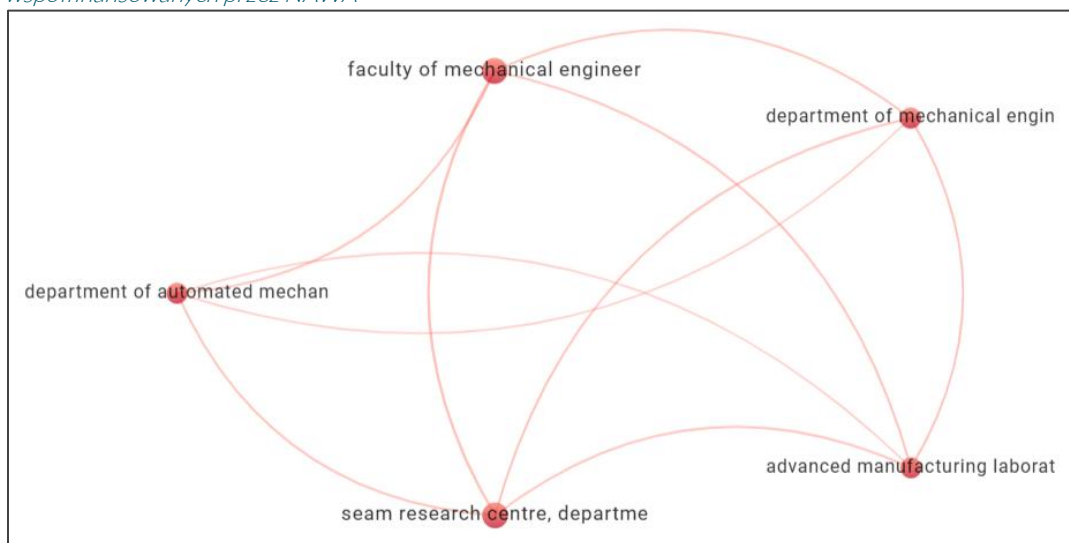
Wykres 11 Publikacje współfinansowane przez NAWA wg obszaru tematycznego

Źródło: SCOPUS-SciVal [dostęp: 22.04.2025]

Co piąta publikacja powstała przy współfinansowaniu ze środków NAWA dotyczyła obszaru fizyki i astronomii. Kolejne znaczące obszary współpracy to inżynieria i nauka o Ziemi (po 15%).

Mapa 2 Mapa sieci powiązań pomiędzy instytucjami, do których są afiliowani współautorzy polsko-irlandzkich publikacji współfinansowanych przez NAWA

Źródło: oprac. własne na podstawie SCOPUS/SciVal [dostęp: 19.04.2025 r.]; wizualizacja przy użyciu narzędzia VOSviewer

Jeśli wspomniane 23 publikacje, z których co najmniej jeden autor otrzymał finansowanie ze środków NAWA, sprowadzimy do liczby instytucji do których są afiliowani współautorzy, to uwagę skupia 5: Instytut Technologii Infrastruktury, Badań i Zarządzania (Laboratorium Zaawansowanej Produkcji, Indie), Południowo-Uralski Uniwersytet Państwowy (Katedra Automatyki i Mechaniki, Federacja Rosyjska), Uniwersytet Sinop (Wydział Inżynierii Mechanicznej, Turcja), Politechnika Opolska (Wydział Inżynierii Mechanicznej), Instytut Technologii Waterford (Wydział Technologii Inżynieryjnej, Irlandia).

Afiliowani do tych instytucji naukowcy i ich publikacje tworzą jeden tematyczny obszar związany z inżynierią (zob. wykres 4, gdzie pokazano, że w obu krajach ten obszar jest silnie reprezentowany w tematyce indeksowanych publikacji oraz wykres 11 – 15% współfinansowanych przez NAWA publikacji dotyczyło tego obszaru).

WNIOSKI

Powyższa analiza skłania do stwierdzenia, że:

- 1) w irlandzkim społeczeństwie wskaźniki skolaryzacji zarówno w młodszej jak i starszej kohorcie są wyższe niż w polskim (zob. wykres 2),
- 2) studenci z Irlandii najczęściej wybierają na polskich uczelniach weterynarię oraz kierunek lekarski,
- 3) nauczyciele akademicki pochodzący z Irlandii i pracujący na polskich uczelniach najczęściej lokują się w obszarze nauk humanistycznych,
- 4) dynamika zmiany liczby publikacji współautorstwa naukowców afiliowanych do irlandzkich instytucji jest wyższa niż w przypadku polskich (zob. tab. 1),
- 5) obszarem polsko-irlandzkiej współpracy publikacyjnej jest inżynieria (zob. wykres 4) .